

1998 YILI HATAY YÜZEY ARAŞTIRMASI BULUNTULARININ TEKNO-TİPOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ

Abstract

Very rich lithic industries discovered from Hatay Region (southern Anatolia) in 1998. These are reflecting the various models of knapping activity areas and temporary camps. In particular, two important findspots were chosen by us as a subject of this paper. Thus, the lithics of this study were obtained from Hacı Fakı Mevkii, 4 km. distance from Sungur Village in the northeast, flat ground of the top of a hill next to the Antakya-Yayladağ road, and also from Ali Efendi Deresi Mevkii at the lower parts of the road in the same area during the field work. It is still possible to see the scattered flint raw materials on the ground in present. Hacı Fakı Mevkii shows the dominance of levallois cores and their products which reflects the centripetal recurrent levallois technique. In addition to the clactonian types of flakes, cleavers and core-like bifaces qualify this site to the early phases of Paleolithic period. The tools on both levallois and non-levallois blanks show denticulated and notched forms, typologically. The industry of Ali Efendi Deresi Mevkii shows the abrasion marks on the edges of lithic pieces by the natural process. A chopping-tool found in this industry. Furthermore, the clactonian technique was used frequently by the inhabitants of this area as well. In spite of the presence of centripetal recurrent levallois cores, the other levallois products are not seen in the area. The tools on non-levallois flakes are represented by the varieties of denticulated and notched types. The existence of cores, preparation flakes and flake remains in the finding areas indicates the knapping activity areas to produce blanks for the tools. In the other hand, the presence of the biface and/or flake tool industries may indicate the temporary camps as well.

1998 yılı 8-17 Eylül tarihleri arasında, bir yandan Akdeniz'in doğu ucunda yer alan Samandağ çevresinde geçmiş yıllarda kazılmış olan mağaraları yerinde inceleyerek ileriye dönük çalışmalara temel oluşturacak bir durum saptaması yapmak, diğer yandan yeni sitelerin bulunması halinde, Anadolu Paleolitik buluntu yerleri dağılım haritasına katkıda bulunmak amaçlanarak Işın Yalçinkaya başkanlığında bir yüzey araştırması gerçekleştirilmiştir¹.

Ziyaret Dağı eteklerinde, Şenköy'ün güneybatısında yer alan Sungur Köyü ve çevresi, yüzey araştırması sırasında taranan bölgelerden biridir. Oldukça zengin endüstrileri, ışık yeri ve oturma alanı görünülerinden dolayı çalışmamızın sınırlarını, Sungur Köyü'nün

yaklaşık 4 km. kuzeydoğusunda Antakya-Yayladağ karayolunun hemen kenarında yer alan tepenin üzerindeki düzlükte bulunan Hacı Fakı Mevkii ve yine aynı karayolunun aşağısında, bugün kurumuş olan Ali Efendi Deresi'nin sekisini kaplayan yaklaşık 10 dönümlük bir alanı kapsayan Ali Efendi Deresi (Üçağzılı Mevkii) Mevkii'nin² yontmataş endüstrisinin incelenmesi oluşturmaktadır.

Hacı Fakı Mevkii

1-Hammadde

Tamamen çakmaktaşıdan üretilmiş bir endüstri söz konusudur. Özellikle çevresel

¹ Yalçinkaya ve diğ. 2000, 163.

² Yalçinkaya ve diğ. 2000, 168.

kabuk taşıyan çekirdeklerin morfolojileri, yuvarımsı çakmaktaşı yumrularının yontma işleminde kullanıldığının tanıklarındır. Çoğunluğu oluşturan ve bej renkli kaplağ taşıyan parçaların yanı sıra koyu gri renkli ve daha az aşınmış görünen parçalar da bulunmaktadır. Yalçinkaya, bu alanda kalkerler içinde oluşmuş zengin bir çakmaktaşı yatağının yüzeye çıkmış olarak bulunduğu ve irili ufaklı çakmaktaşı yumrularına rastlandığına değinmiştir³.

2-Çekirdekler

2.1- Hazırlanmış Çekirdekler: Taşımalık elde etmeden önce yumrunun tamamen ya da belirli oranlarda kabuğunun soyulması ve bir vurma düzlemi hazırlığının zorunlu olduğu çekirdekler, bu alanda *levallois* (6) ve dilgi (1) çekirdekleri örnekleriyle temsil edilmektedirler.

2.1.1- Levallois Çekirdekler: Bu gruptaki çekirdeklere baktığımızda, oldukça elverişli hammaddenin teknik kriterlerin başarıyla uygulanmasını sağladığı görülmektedir. *Levallois* teknik bilindiği gibi hammadde özelliklerine göre bazı yerel uygulamalar gösteren, hammaddenin boyutuna, cinsine ve hammaddeyle işlik yeri arasındaki uzaklığa göre belirli ölçülerde sınırlanan bir tekniktir. Örneğin, Karain Mağarası'nda (Antalya) bu teknik için kullanılmış olan, su ile taşınarak yuvarlanmış, oldukça küçük boyutlardaki radyolarit dere çakıllarının redüksiyon şeklini sınırladığı belirtilmiştir⁴.

Levallois çekirdekler üzerindeki hazırlık izlerine baktığımızda, vurma düzleminin hazırlandığı yüzey olarak belirlenen üst yüzeyin kısmi olarak kabuk kalıntısı taşıdığı görülmektedir. Çekirdeklerden sadece 1 tanesinde kabuk tamamen kaldırılmıştır. Vurma düzlemleri belirlenebilen örneklerde çoğunlukla düz, ender olarak da yüzüklü vurma düzlemi hazırlı-

ğının varlığı saptanmıştır. Yongalama yüzeyleri ile vurma düzlemleri arasındaki açı hemen hemen hepsinde diktir. Yongalama yüzeyleri *levallois* yongalar alınmadan önce merkezci olarak hazırlanmıştır. Çekirdeklerin hepsi, her yonga için yeni bir düzlem hazırlığı gösteren çevresel vurma düzleminde merkeze doğru yöneşerek alınmış yonga negatiflerinin varlığından anlaşıldığı üzere *merkezcil récurrent* görünümündedir (Çiz. 1/1). Çekirdeklerin bir kısmı üzerindeki kesişen yonga negatiflerinin boyutlarına bakıldığında, *levallois* aşamasından geçen disk biçimli çekirdeklerin oluştuğunu söylemek yanlış olmayacaktır (Çiz. 1/2). Tamamen yonga üretimi için kullanıldıkları belirlenen çekirdeklerin üzerlerinde ortalama olarak 5 yonga negatifi vardır. Elbette ki bu negatifler son çıkarılan yongalara aittir. Çok büyük hammadde yumrularının yontulduklarını düşünürsek, çekirdek yüzeyi birkaç kez yenilenecek yongalama işlemi devam ettirilecektir. Durum böyle olunca da bir çekirdekten alınan bütün taşımaların sayısını belirlemek (bir tümleme durumu da söz konusu olmadığı için) imkansız olacaktır.

Levallois çekirdeklerden alınan yongaların yumru negatifi oldukça belirgindir. Sert bir vurgaçla yapılan direk yongalamanın izleri görülür.

Levallois Çekirdeklerin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	79	68	23
Maksimum	102	77	37

2.1.2- Dilgi Çekirdeği: Tek örnekle temsil edilen dilgi çekirdeği prizmatiktir (Çiz. 2/1). Çekirdek çevresinin % 90'lık kısmı dilgi üretimi için yongalanmıştır. Kısmi olarak kabuk kalıntısı taşımaktadır. Tek kutuptan yongalama izleri gösteren bu dilgi çekirdeğinin vurma düzlemi düz olarak hazırlanmıştır. Vurma düzlemi ile yongalama yüzeyi arasındaki açı dardır. Çekir-

³ Yalçinkaya ve diğ. 2000, 168.

⁴ Ceylan 1998, 177-182.

dek üzerinden alınan dilgilerin negatif vurma yumruları ve kornişler oldukça belirgindir. Kornişleri kaldırmak için bir işlem uygulanmamıştır. Çekirdek üzerinden son alınan 5 dilginin negatifi belirgindir. Prizmatik çekirdeğin uzunluğu 63 mm., genişliği 65 mm., kalınlığı ise 34 mm'dir.

2.2- Hazırlanmamış Çekirdekler: Üzerlerinde yumrunun kabuğunu soymaya ya da vurma düzlemi hazırlamaya yönelik hazırlık izi göstermeyen bu çekirdekler, şekilsiz (3) ve yuvarımsı (3) örneklerle temsil edilirler.

2.2.1- Şekilsiz Çekirdekler: Üzerlerinde kısmi kabuk kalıntısı bulunmaktadır. Biri yassı, diğer ikisi daha yuvarımsı formdadır. Çekirdeklerden en az 4, en çok 7 yonganın çıkarıldığı, üzerlerindeki negatif izlerden anlaşılmaktadır.

Şekilsiz Çekirdeklerin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	57	64	27
Maksimum	75	68	60

2.2.2- Yuvarımsı Çekirdekler: Çekirdek yüzeyindeki her bir yonga negatifinin, alınacak diğer çıkarım için vurma düzlemi olarak kullanıldığı bu çekirdeklerde, çekirdeğin tüm yüzeyi yongalama işlemi için kullanılmıştır. Doğal olarak da çok kısmi bir kabuk kalıntısı içerirler. Üzerlerindeki negatif izlere bakıldığında en az 5, en çok 9 yonganın çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

Yuvarımsı Çekirdeklerin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	56	55	42
Maksimum	58	69	60

3- İşlenmiş ve İşlenmemiş Yongalama Ürünleri

3.1- Levallois Yongalama Ürünleri: *Levallois* çekirdeklerden elde edildikleri anla-

şılan 16 yonga bulunmaktadır. Hazırlık yongası olarak ele aldığımız 6 tanesinde kabuk kalıntısı vardır. Merkezci çıkarımlarla hazırlanmış çekirdeklerden yontulan ilk yonga görüntüsü veren 2 parça dışındakiler çok tipik değildir. Topuk tiplerine baktığımızda 10 yonganın düz, 2 yonganın façetalı, 1 tanesinin iki yüzü topuk taşıdığı görülür. Diğerlerinin topuk tipleri kırıklardan dolayı belirlenememiştir.

Levallois Yongalama Ürünlerinin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	53	37	6
Maksimum	69	54	7

Levallois yongalardan 7 tanesi düzelti, dişleme ve çontuklarla şekillendirilerek alet haline getirilmişlerdir. Aletler içinde 2 çontuklu, 4 dişlemeli, 1 tane de ikili alet olarak sınıflandırılan dişlemeli-düzeltili yonga bulunmaktadır. Çontuklu parçalar iki kenar üzerinde de düzeltilemlerle oluşturulmuş birer çontuk taşımaktadırlar. Dişlemeli parçalar, birden fazla çontuğun yan yana gelmesiyle oluşmuşlardır (Çiz. 2/2,4). Bu aletlerden bir tanesi, daha önce söz ettiğimiz, merkezci çıkarımlarla hazırlanmış çekirdeklerden yontulan yongalardan biri üzerine yapılmıştır (Çiz. 2/4).

3.2- Levallois Olmayan Yongalama Ürünleri: *Levallois* olmayan 16 yonga, 3 dilgi bulunmaktadır. Daha özenli bir yongalamanın ürünü olduğu görülen 1 yonga ve 1 dilginin (Çiz. 2/3) dışındakiler kaba formlar taşırlar. Yongalardan 2 tanesi, üzerlerinde tamamen, 6 tanesi de büyük oranda kabuk kalıntısı içermektedir. Topuk tipleri tespit edilebilen yongalara baktığımızda, hepsinin düz topuk taşıdığı görülür. Kaba form taşıyan yongalarda belirlenen hafifçe iç yüze eğik, düz ve geniş topuk, oldukça belirgin vurma yumrusu ve vurma noktası örs üzerinde gerçekleştirilen bir yongalamanın varlığına işaret etmektedir.

Söz konusu yonga ve dilgilerden 11 tanesi alet taşımaları olarak kullanılmıştır. Alet grubu içinde; 6 dişlemeli parça (Çiz. 2/5), 4 tane çontuklu parça, 1 tane dişlemeli-düzeltili yonga bulunmaktadır. Çontuklulardan 3'ü çoklu çontuklu 1 tanesi ise almaşık iki çontukludur. Dişlemeli ve çontuklu parçaların çontukları hem *clactonien* hem de düzeltili çontuklarla oluşturulmuştur.

Levallois olmayan dilgiler hemen hemen aynı boyuttadırlar. Ortalama olarak uzunlukları 104 mm., genişlikleri 36 mm., kalınlıkları ise 18 mm.'dir. Yonga ve yonga taşımaları aletlerin boyutlarına ilişkin minimum ve maksimum değerler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Levallois Olmayan Yonga ve Yonga Taşımaları Aletlerin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	49	26	15
Maksimum	89	70	31

4- Diğer Buluntular

Hacı Fakı Mevkii'nden ele geçen diğer buluntular, nacak (Çiz. 3) ve çekirdek biçimli iki yüzeyli (Çiz. 4/1) olarak tanımladığımız parçalardır. Nacak, Bordes'in "yonga üzerine nacak" olarak sınıflandırdığı grup içinde yer alır⁵. Oldukça iri yonganın üst yüzü, kesici bir kenar oluşturmaya yönelik olarak çıkarımlarla biçimlendirilmiştir. Düz form gösteren bu kenar (kesici ağız) topuğun karşısında yer alır. İç yüzde fazla bir düzenleme yoktur. Hiçbir düzeltilemenin yapılmadığı kesici ağız üzerinde kullanım sonucu olduğu anlaşılan çentikler görülmektedir. *Acheuléen* kültürü nitelikleri belirtilen nacakların Orta Paleolitik'te de varlıklarına değinilmiştir⁶. Yonga üzerine nacağın uzunluğu 88 mm., genişliği 84 mm., kalınlığı ise 54 mm.'dir.

⁵ Bordes 1988, 86.

⁶ Inizan ve diğ. 1995, 55.

Çekirdek biçimli iki yüzeyli, tipik klasik iki yüzeyliler içine yerleştiremeyeceğimiz bir forma sahiptir. Esasen, daha önceki sınıflandırmalara bakıldığında da, tanınmasının bazı durumlarda güç olduğu belirtilen çekirdek biçimli iki yüzeylilerin, klasik olmayan iki yüzeyliler içinde değerlendirildikleri görülür⁷. Bu buluntu yerinden ele geçen çekirdek biçimli iki yüzeyli, yassı bir yumrunun şekillendirilmesiyle oluşturulmuştur. Kısmi olarak kabuk kalıntısı içeren iki yüzeyde de iri çıkarım negatifleri vardır. Sadece bir kenar üzerinde kullanıma yönelik olarak şekillendirme yapılmıştır. Çekirdek biçimli iki yüzeylinin uzunluğu 128 mm., genişliği 74 mm., kalınlığı ise 36 mm.'dir.

Ali Efendi Deresi

1-Hammadde

Hammadde olarak çakmaktaşının kullanıldığını görüyoruz. Endüstrinin tümü bej renkli kaplağ taşımaktadır. Sekiler üzerindeki alanların yıllardır tarla olarak kullanılmasına bağlı olarak yoğun aşınma ve sürüklenme izleri taşıyan çakmaktaşı materyalin varlığı söz konusudur. Ele geçen hammadde, çekirdek, taşımaları ve aletlerin boyutları oldukça büyüktür.

2-Çekirdekler

2.1-Hazırlanmış Çekirdekler: Hazırlanmış olarak *levallois* (6) ve dilgi (2) çekirdekleri görülmektedir.

2.1.1- Levallois Çekirdekler: *Levallois* çekirdeklerden 1 tanesinin teknik tipi, hemen hemen yarısına yakın oranda bir kırık taşıdığı için belirlenememiştir. Çekirdeklerden 2'si üst yüzlerinde kısmi olarak kabuk kalıntısı taşımaktadır. Diğerleri hiçbir kabuk izi göstermezler. Çekirdeklerden biri

⁷ Yalçinkaya 1989, 54-55.

farklı olarak iri bir yonganın tekrar yongalanmasıyla oluşmuştur. Muhtemelen oldukça büyük olduğu için yongalamanın zor olacağı düşünülen hammadde yumrusu iri yongalar kopararak parçalandı ve bu yongalar çekirdek olarak kullanıldı. Samsat (Adıyaman) yöresinin çekirdekleri üzerine çalışma yapan Kartal da iri yongaların çekirdek olarak yontulduklarına değinmiştir⁸.

Levallois çekirdeklerde, düz ve yüzüklü vurma düzlemi hazırlığının varlığı saptanmıştır. Yongalama yüzeyleri ile vurma düzlemleri arasındaki açı diktir. Alınan yonga negatiflerinin hemen hemen çekirdeğin tüm yongalama yüzeyini kapladığı çekirdeklerin hepsi *merkezcil récurrent* metodla yontulmuştur. Çekirdeklerin belirli bir aşamadan sonra yontulmayı terk edildikleri, iri yonga negatiflerinden anlaşılmaktadır. Bu özellik 5 çekirdek üzerinde görülmektedir. Tamamen yonga üretimi için kullanıldıkları belirlenen çekirdeklerin üzerlerinde ortalama olarak 3 yonga negatifi belirlenmiştir. Negatif yumrular çok belirgindir.

Levallois Çekirdeklerin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	73	62	25
Maksimum	123	108	51

2.1.2- Dilgi Çekirdekleri: İki kutuplu yongalama izleri gösteren dilgi çekirdekleri prizmatik bir form göstermezler. Çekirdeklerden biri hiçbir kabuk kalıntısı bırakılmadan tüm çevre boyunca yongalanmıştır. Diğeri ise birkaç dilgi alındıktan sonra terkedilmiştir. Doğal olarak da dilgi negatifleri dışındaki kısım kabukludur. Kabuklu alana bakıldığında yassı ve dar bir yumrunun yontma işlemi için kullanıldığı anlaşılmaktadır (Çiz. 4/2). Çekirdeklerin ikisinde de düz ve geniş vurma düzlemleri gözlenmiştir. Vurma düzlemleri ile yongalama yüzeyleri arasındaki açı dardır. Çekirdek üzerinden alınan dilgilerin negatif vurma yumruları ve kornişler oldukça belir-

gindir. Negatif izlerden, büyük boyutlarda dilgilerin yontuldukları anlaşılmaktadır.

Dilgi Çekirdeklerinin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	77	67	25
Maksimum	108	52	64

2.2- Hazırlanmamış Çekirdekler: Bu grupta şekilsiz (5) ve yuvarımsı (5) çekirdekler yer alırlar.

2.2.1- Şekilsiz Çekirdekler: Çekirdek yüzeyinin yarısından fazla kısmında kabuk bulunan şekilsiz çekirdekler oldukça kaba bir form gösterirler. İri boyutlardaki bu çekirdekler, üzerlerinden birçok yonga daha alınabilecekken terkedilmişlerdir. Negatif izlere bakılarak çekirdeklerden en az 4, en çok 6 yonganın alındığı belirlenmiştir.

Şekilsiz Çekirdeklerin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	65	57	36
Maksimum	110	108	85

2.2.2-Yuvarımsı Çekirdekler: İri u-faklı örnekleri görülen yuvarımsı çekirdeklerde, tüm çekirdek yüzeyi yongalama işlemi için kullanılmıştır (Çiz. 5/1). 2 tanesi hiçbir kabuk izi taşımazken, 3 tanesinde kısmi olarak görmekteyiz. Üzerlerindeki negatif izlere bakıldığında en az 6, en çok 11 yonganın çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Diğer çekirdeklerle karşılaştırıldığında en fazla taşımalarının yuvarımsı çekirdeklerden elde edildiği anlaşılır.

Yuvarımsı Çekirdeklerin Boyutları

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	72	60	49
Maksimum	109	87	72

⁸ Kartal 1998, 158-159.

3- İşlenmiş ve İşlenmemiş Yongalama Ürünleri

Levallois olmayan 30 yonga, 1 dilgi bulunmaktadır. *Levallois* çekirdeklerin bulunmasına karşın *levallois* yonga ya da dilgiye rastlanmamıştır.

Yongalardan 6'sı, üzerlerinde yüzeyin yarısından fazla oranda kabuk kalıntısı taşımaktadır. Küçük yongalarla karşılaştırıldığında, iri ve kaba olanların çoğunluğu oluşturdukları görülür (Çiz. 6/2). Örs üzerinde gerçekleştirilen bir yongalamanın bütün teknik özellikleri bu yongalar üzerinde açıkça seçilebilir. Topuk tipi tespit edilebilen yongalardan birkaçının ham, diğerlerinin düz topuk taşıdığı belirlenmiştir.

Yongaların büyük çoğunluğu çok fazla aşınma izi taşır. Hatta taşımalarının kenar formları tamamen bozulduğu için, alet olarak kullanıma yönelik bir düzeltilemenin var olup olmadığı anlaşılamamıştır. Sadece 12 yonganın alet taşımaları olarak kullanıldığı tespit edilebilmiştir.

Alet grubu içinde 8 dişlemeli parça (Çiz. 5/3) 2 çontuklu parça (Çiz. 5/2), 1 düzeltili yonga (Çiz. 6/1) 1 ön kazıyıcı-çontuklu ikili form (Çiz. 6/3) bulunmaktadır. Çontuklulardan biri çoklu çontukludur. Ön kazıyıcı-çontuklu parça değişik bir özellik taşır. Önceden çontuklu olarak kullanılan bu alet, daha sonraki bir dönemde bir alın formu verilerek ön kazıyıcı haline getirilmiştir. Alın formunun parçanın üzerindeki patinleşmeyi kaldırarak oluşturulması bu olasılığı gündeme getirmiştir. Bir *yeniden kullanma* durumu vardır.

İşlenmiş ve işlenmemiş yongalama ürünleri içinde ele aldığımız dilginin uzunluğu 83 mm, genişliği 36 mm., kalınlığı ise 10 mm'dir. Yonga ve yonga taşımaları aletlerin boyutları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Yongalama Ürünlerinin Boyutları (Yonga ve yonga taşımaları aletler)

Boyutlar (mm)	U	G	K
Minimum	49	37	13
Maksimum	136	81	29

4- Diğer Buluntular

Ali Efendi Deresi'nden ele geçen diğer bir buluntu, kıyıcı alet olarak adlandırılan formdur. Yuvarımsı bir çakmaktaşı yumru, iki yüzden çıkarımlarla şekillendirilerek dışbükey formda kesici ağız oluşturulmuştur (Çiz. 7). Bir yüzde birden fazla çıkarım negatif görülürken, diğer yüz iri tek bir negatif içermektedir. Kesici ağız üzerinde kullanımla olduğu anlaşılan çentikler belirgindir. Yumrunun kesici ağız dışındaki alanı doğal şekliyle kabuklu olarak bırakılmıştır. Kıyıcı aletin boyutlarına baktığımızda, uzunluğunun 117 mm., genişliğinin 106 mm., kalınlığının 64 mm. olduğu görülür.

Sonuç

Paleolitik döneme ilişkin, bugün elimizde bulunan en somut belgeler, taş aletler ve bu taş aletleri bünyesinde barındıran yontmataş endüstridir. Bu endüstri, Paleolitik insanın sosyal, kültürel, ekonomik yapısını, içinde yaşadığı çevreyi, kısacası karanlık bir dönemi aydınlatılmak için en önemli veri grubunu oluşturur. Tekno-tipolojik çalışmaların gerekliliği de bu noktada ortaya çıkar. Hacı Fakı Mevkii ve Ali Efendi Deresi Mevkii'nin oldukça zengin ve tekno-tipolojik çeşitlilik sergileyen yontmataş endüstrileri incelenerek, Paleolitik iskan açısından önemli yörelerden biri olan Hatay yöresinin, dolayısıyla da Anadolu'nun Paleolitik çağ kronolojisi çalışmalarına katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Günümüzde bile yüzeyde, kaliteli bir yapıya sahip, irili ufaklı çakmaktaşı yumrularının bulunduğu bu iki merkezde hammadde olarak çakmaktaşı kullanılmıştır. Hacı Fakı Mevkii, *merkezcil récurrent* tek-

niğini yansıtan *levallois* çekirdek ve *levallois* yongalama ürünlerinin baskın görünümüyle nitelenir. Endüstri içindeki, yonga üzerine nacak ve çekirdek biçimli iki yüzeyli, ayrıca, *clactonien'e* bağlanan endüstri öğeleri Paleolitik'in daha eski dönemlerini yansıtmaktadır. *Levallois* olan ve olmayan taşmalıklar üzerinde gördüğümüz aletler daha çok dişlemeli ve çontuklu formlardır. Ali Efendi Deresi Mevkii'nde yoğun aşınma izleri gösteren bir endüstri bulunmaktadır. Birçok taşmalığın alet olarak kullanılıp kullanılmadığı, taşmalık kenarlarının aşınmayla bozulması nedeniyle anlaşılamamıştır. Endüstri bir önceki merkezinkiyle karşılaştırıldığında daha kaba ve iridir. Endüstri içinde Paleolitik'in oldukça eski dönemlerini niteleyen bir kıyıcı alet bulunmaktadır. *Clactonien'e* bağlanan çok sayıda karakteristik örnek vardır. Örs üzerinde yongalama tekniği Hacı Fakı Mevkii'ne oranla daha yoğun olarak kullanılmıştır. *Merkezcil*

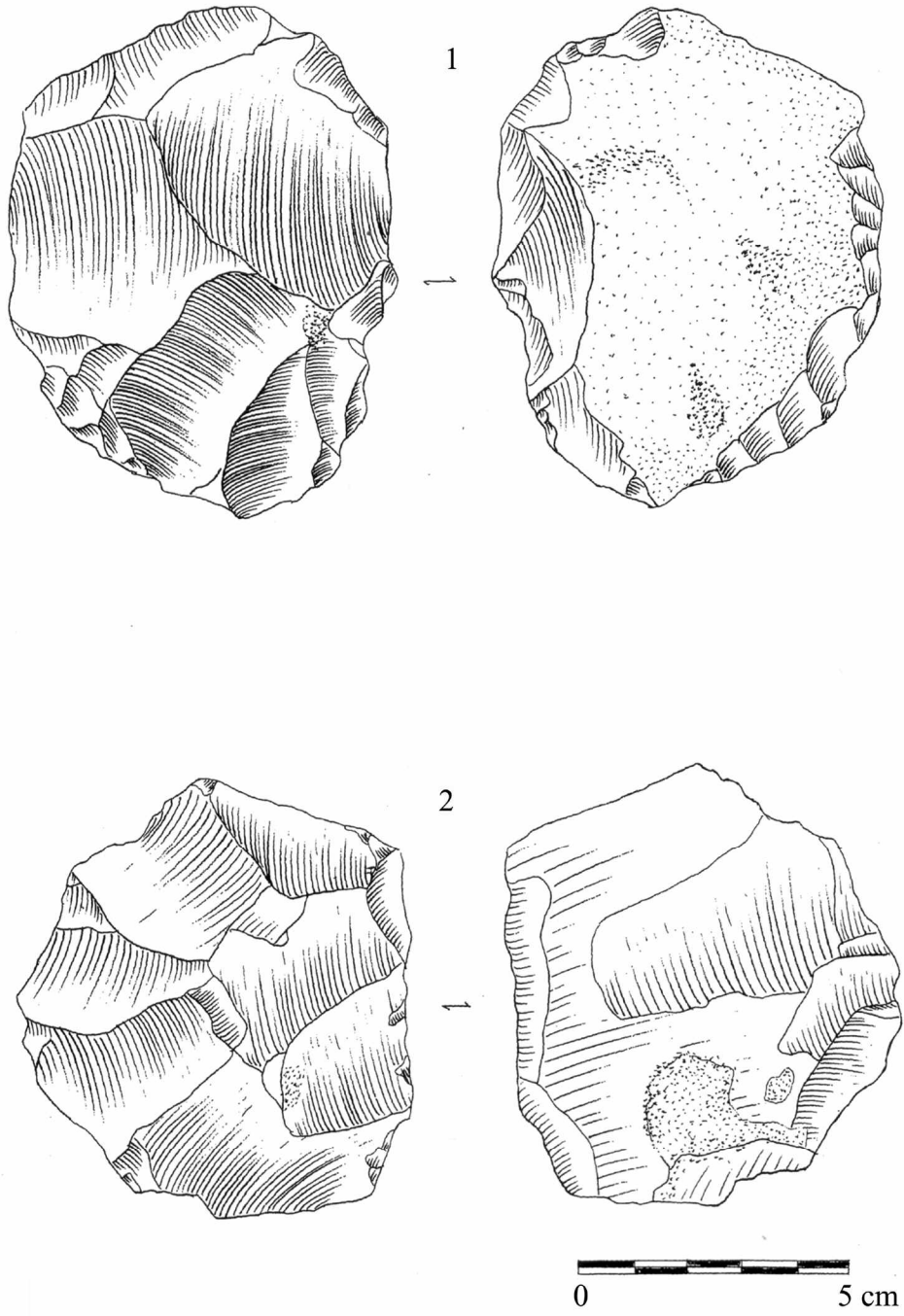
récurrent tekniği yansıtan *levallois* çekirdeklerin varlığına karşın, *levallois* ürünlere rastlanmamıştır. *Levallois* olmayan yongalar üzerine yapılan aletler daha çok dişlemeli ve çontuklu formlardan oluşur. Çekirdeklerin, hazırlık yongalarının, düzeltisiz yonga ve dilgilerin varlığı bu merkezleri, işlik yeri olarak, iki yüzeyli ve yongalı endüstriye ait olan aletlerin bulunuşu da geçici konaklama yeri olarak değerlendirmemizi mümkün kılmaktadır.

Dr. Kadriye Özçelik, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 06100 Sıhhiye / ANKARA.

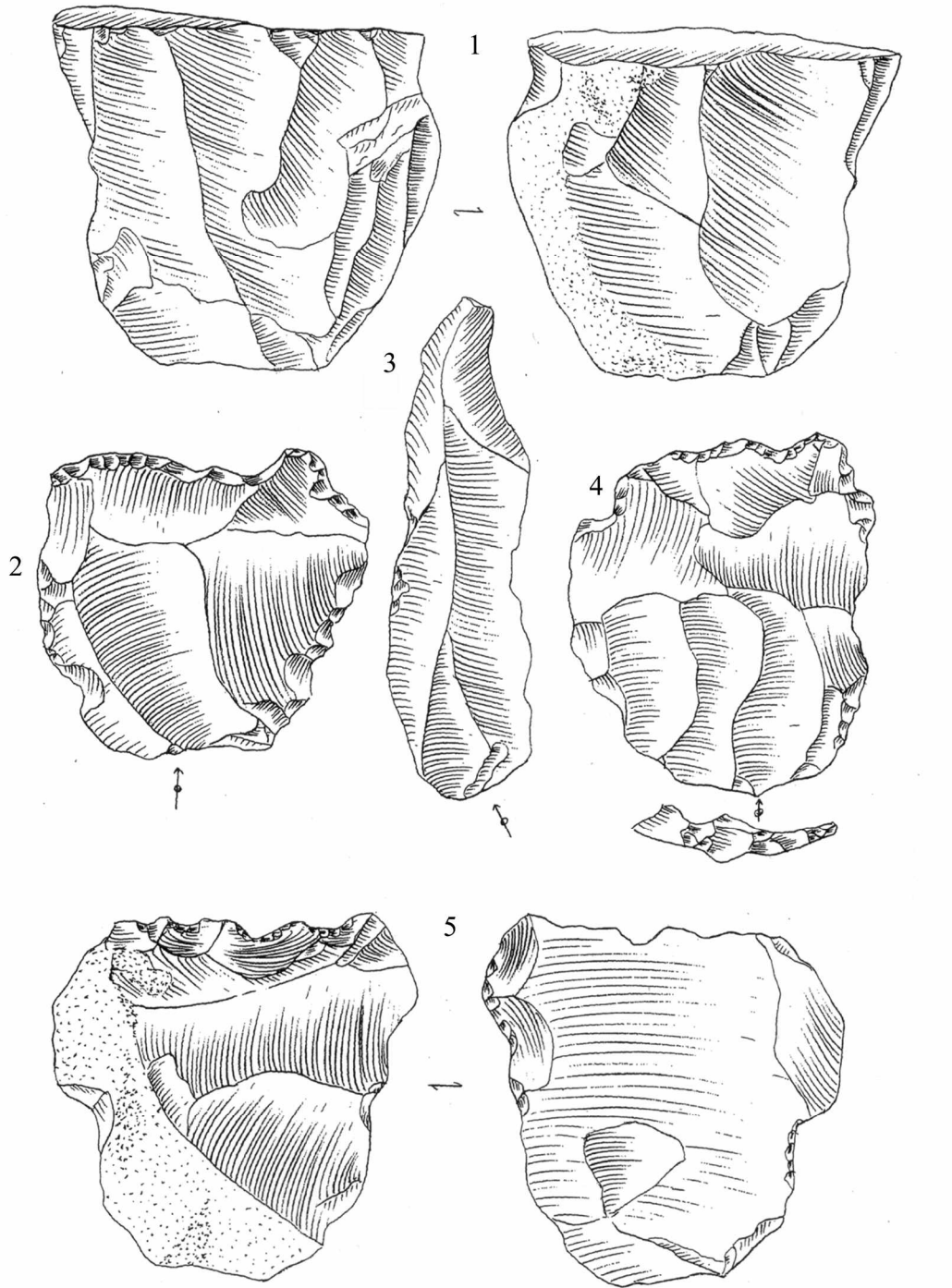
e-mail: kadriyeozcelik@hotmail.com

Kısaltmalar ve Kaynakça

Inizan ve diğ. 1995	M. L. Inizan – M. Reduron – H. Roche – J. Tixier, <i>Technologie de la Pierre Taillée</i> , Préhistoire de la Taillée, Tome 4, Publie par Cercle de Recherches et d'Etudes Préhistoriques (1995).
Yalçinkaya ve diğ. 2000	I. Yalçinkaya – M. B. Kösem – L. Atıcı – K. Özçelik – M. C. Erek – M. Kartal “1998 Yılı Yüzey Araştırmaları ve Hatay Paleolitiği”, <i>AST</i> 17.2 (2000) 163-174.
Ceylan 1998	K. Ceylan, “Karain Mağarası Levallois Çekirdeklerinin Tekno-Tipolojik Analizi”, <i>DTCFD</i> 38/1-2 (1998) 173-186.
Kartal 1998	M. Kartal, “Samsat Yöresinin Paleolitik Çekirdekleri Hakkında Tekno-Tipolojik Gözlemler”, <i>DTCFD</i> 38/1-2 (1998) 157-172.
Bordes 1988	F. Bordes, <i>Typologie du Paleolithique Ancien et Moyen</i> (1988).
Yalçinkaya 1989	I. Yalçinkaya, <i>Alt ve Orta Paleolitik Yontmataş Endüstrileri Biçimsel Tipolojisi ve Karain Mağarası</i> (1989).

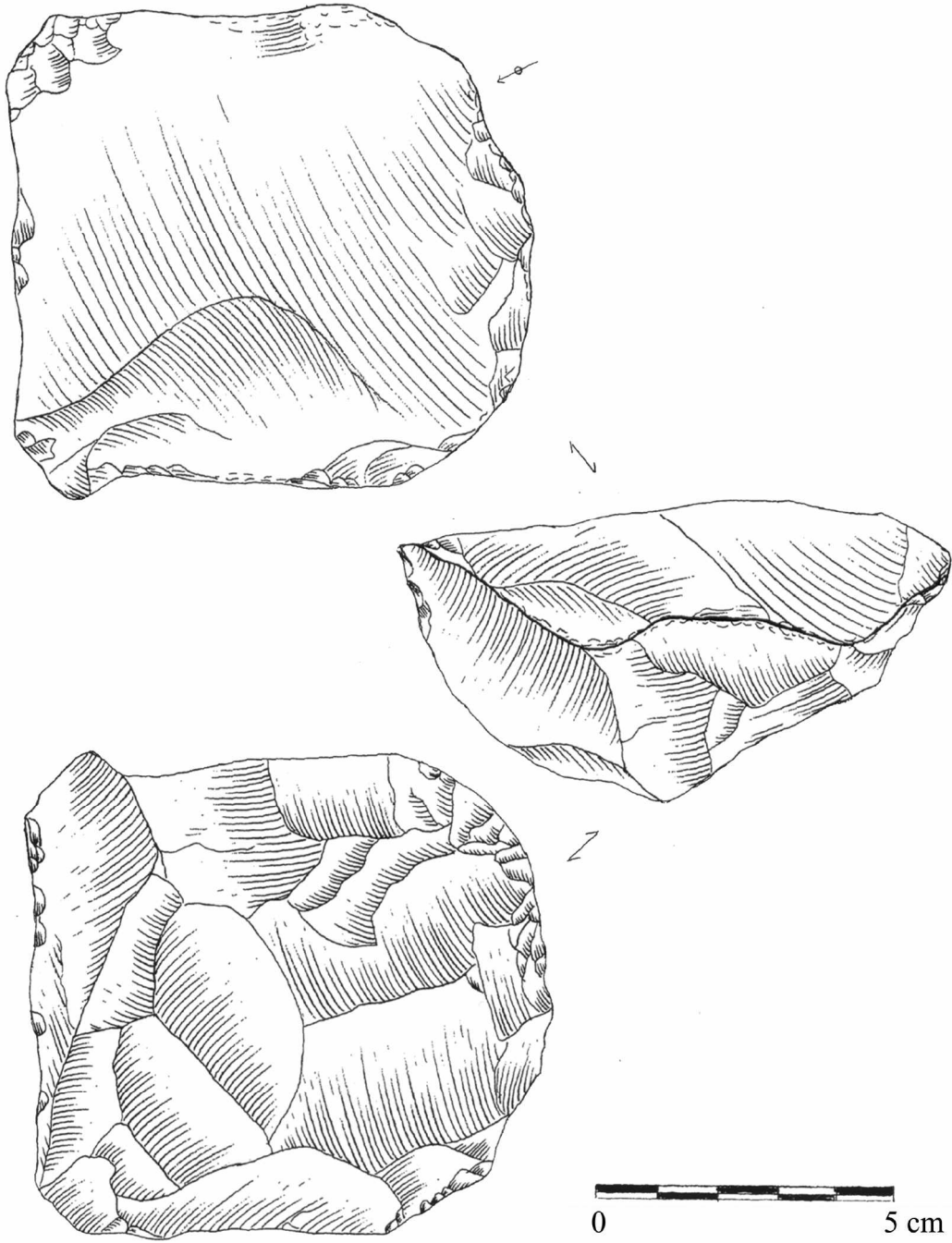

Çizim 1

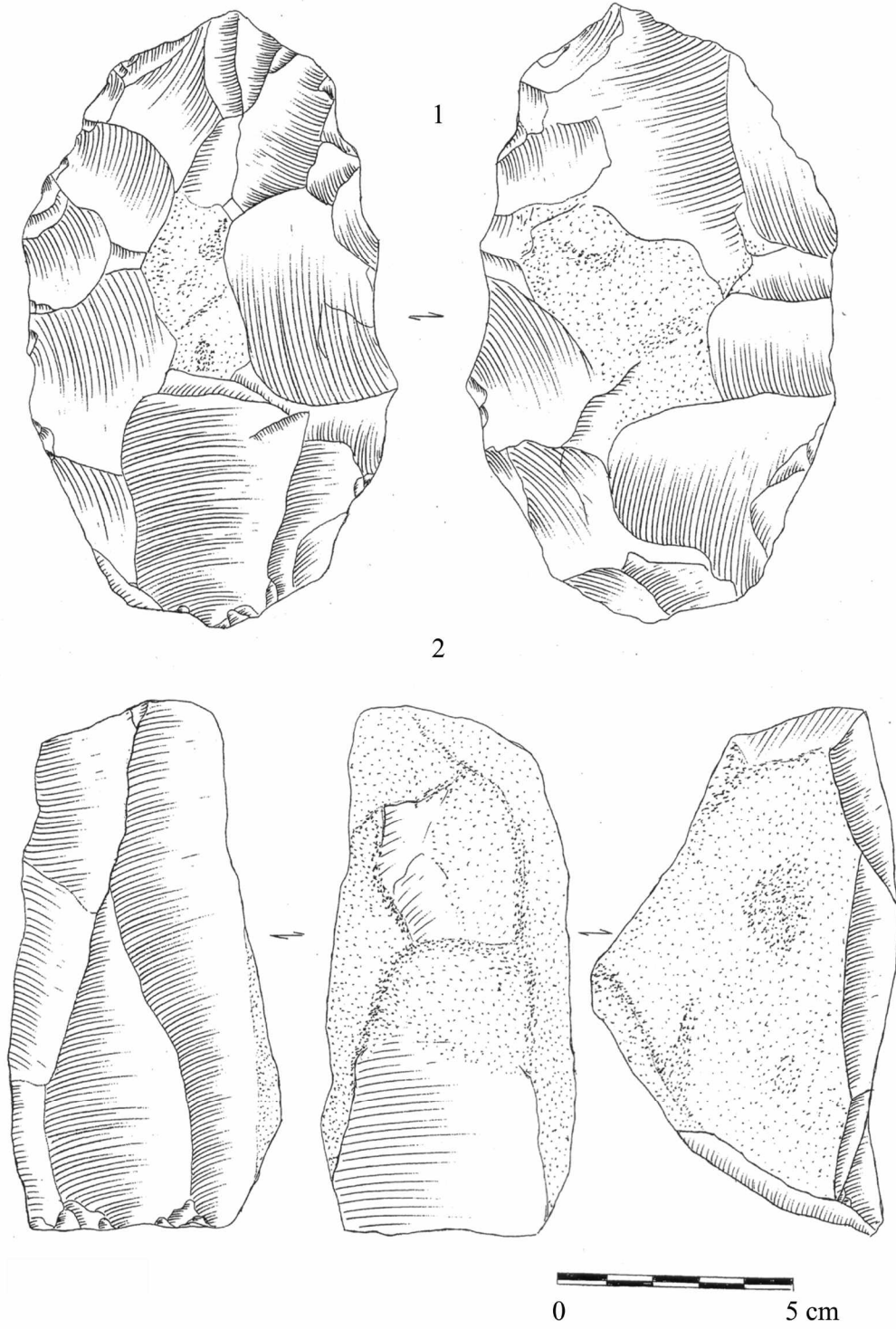

Çizim 2

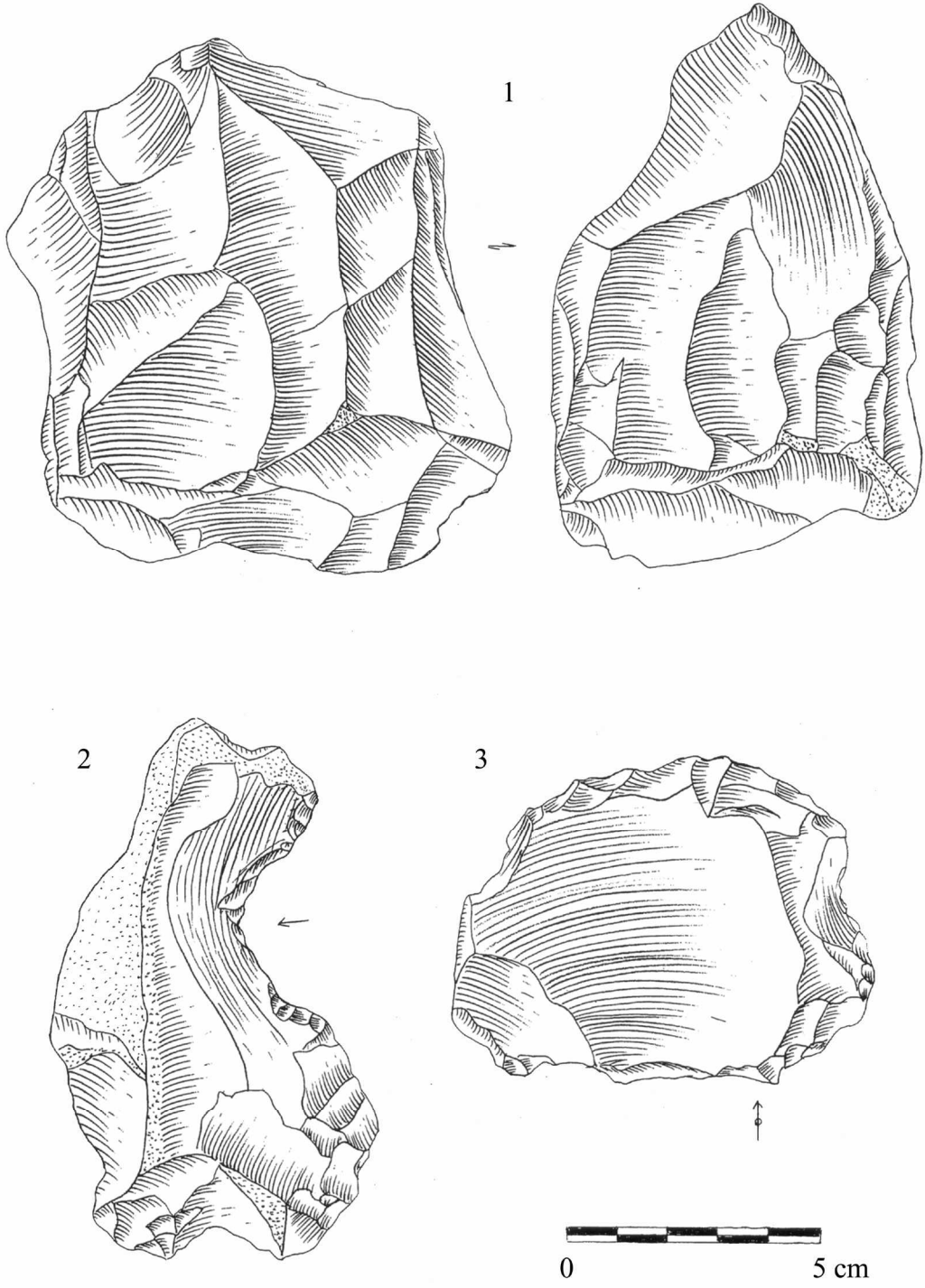

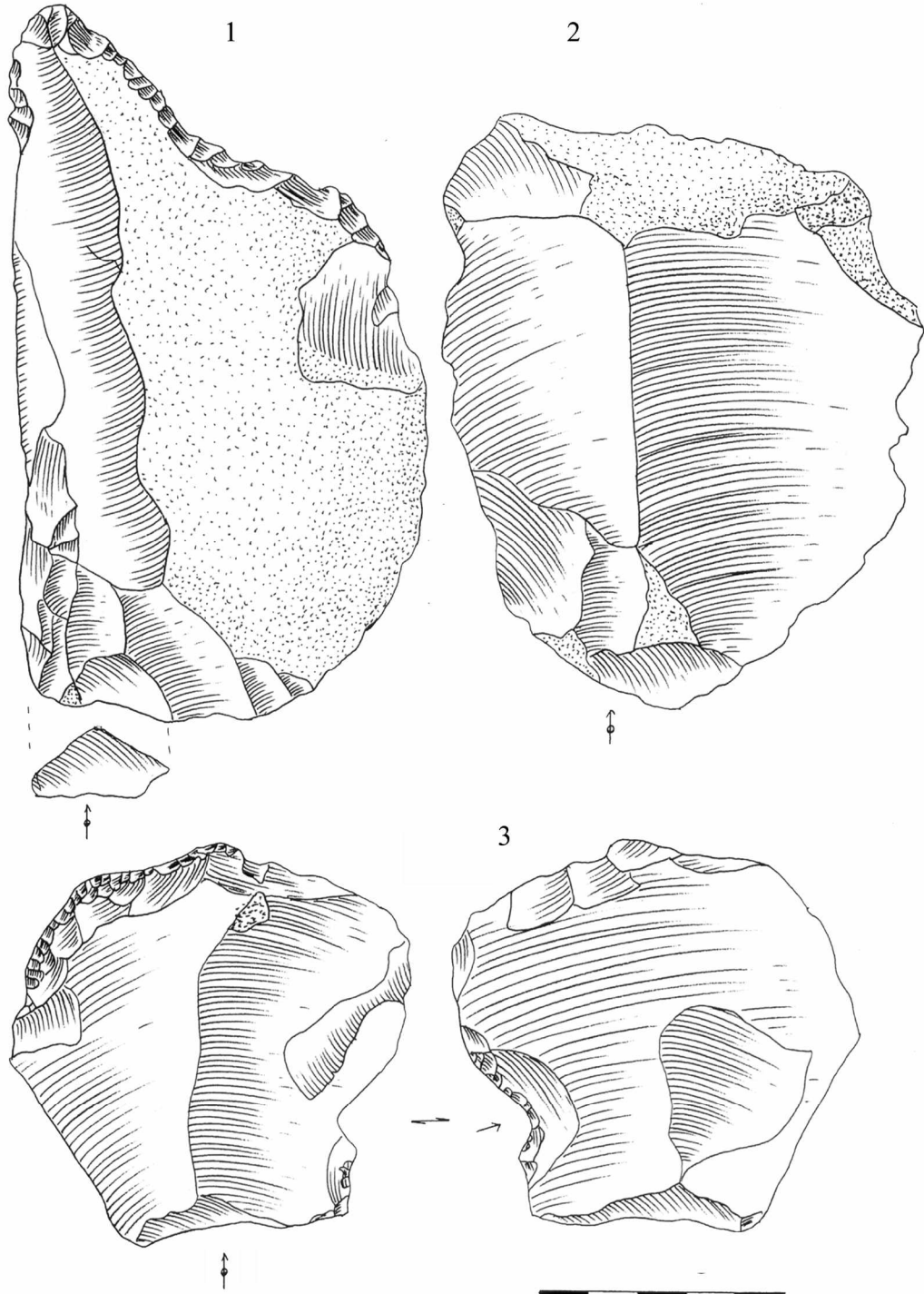
Çizim 3

Çizim 4

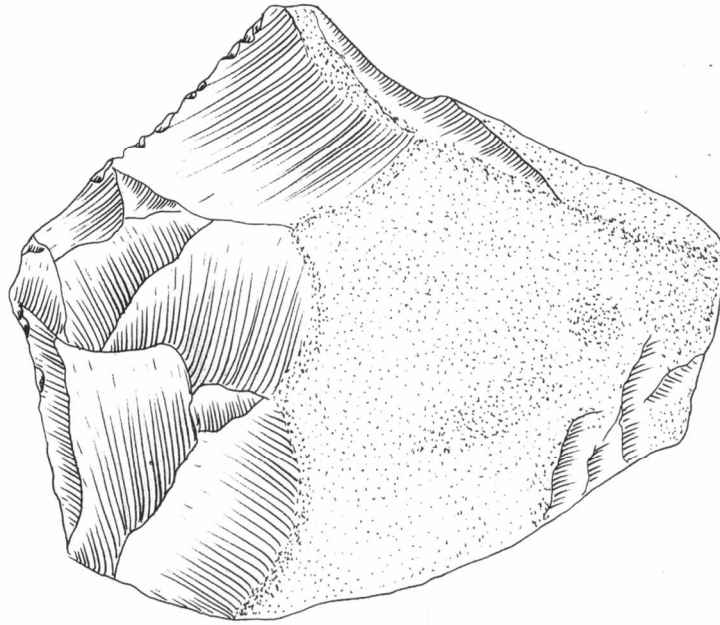
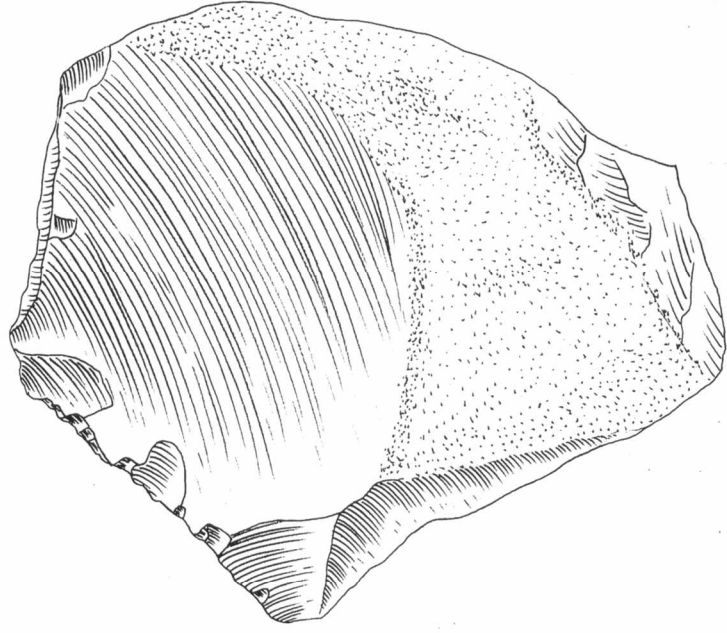

Çizim 5

Çizim 6

0 5 cm

0

5 cm

Çizim 7